

III

TEXTO CATALAN DE LAS TABLAS ASTRONOMICAS
(CANONES) DEL REY DON PEDRO EL CEREMONIOSO,
A BASE DE LA REDACCION DEFINITIVA DEL JUDIO
JACOB CORSINO

El manuscrito n.º 21 de la Biblioteca Lambert Mata, de Ripoll, es un manuscrito misceláneo, en papel, en folio, de letra del siglo xv; la casi totalidad de los tratados en él seriados corresponden a ciencia astronómica o astrológica. Hemos podido identificar que este manuscrito anteriormente fue propiedad del arqueólogo don José Puiggarí, y es el manuscrito al que se hizo referencia en la edición del *Tractat d'Astrologia o Sciencia de les steles, compost baix ordre del Rey En Pere III lo Ceremoniós per Mestre Pere Gilbert y Dalmau Planas ab la col·laboració del juheu Jacob Corsino*, Barcelona, 1890 (*Colecció d'antichs textos catalans*). Después de una obra de Bartolomé Tresbens, dedicada al Rey Don Pedro III el Ceremonioso, relativa a materia astrológica de *Nativitats*, seguida por otra parte sobre *Interrogacions*, todo ello de base arábica,¹ sigue el texto catalán de los Cánones y Tablas astronómicas del Rey Don Pedro, repetido dos veces el texto de los Cánones, con ligeras variantes. En general estas variantes son idiomáticas, omisiones por lapsus, y sin importancia alguna. A base de estas dos versiones — designadas A y B —, muy iguales, el editor — don Jaime Massó y Torrents, según creemos — del mencionado volumen *Tractat d'Astrologia*, ensayó una edición crítica, pero que se resiente de bastantes errores en la inteligencia de nuestra obra. En nuestra edición de dicho texto catalán hemos procurado superar estas deficiencias. Como hemos podido observar, guarda una cercana fidelidad al texto hebraico, del cual depende, sin duda, si bien tal fidelidad no es tan estricta como el texto latino.

En cuanto a las Tablas astronómicas que en el manuscrito de Ripoll subsiguen al texto duplicado de aquellos Cánones, y ocupan veinte folios, no fueron tenidas en cuenta en la edición anterior, y solamente se seriaron, como en apéndice, los epígrafes de las Tablas. Nosotros las presentamos al final de los textos hebraico, catalán y latino de los Cánones astronómicos. Por el interés que pudiera ofrecer, hemos procurado ser fieles a la grafía, oscilante, del manuscrito.

1. Cf. lo dicho en la pág. 60.

Segons doctrina de filosofia tots los homens naturalment desigen perfectió. E com la maior perfectio que l'om posque auer en aquesta vida natural, sens gratia special de Deu faent l'om acceptable, sia sciencia, per so tots los homens a natura desigen saber e esser scientifichs, e per consaguent com la sciencia es pus noble e pus excellent naturalment es desijade de saber. 5

E entre les sciencies purament naturals aquella que es de maior noblea e de maior excellencia es la sciencia de les steles, car per aquesta mijançant la influencia de la primera causa se fan los condiments e los fundaments dels regismes emperials e reynals, e les duracions e transmutacions de sectes, regues e senyories temporals, les abundancies, carsties, guerres, paus, leyalitats, perdicions, justicies e iniusticies, sequedats e epidemies, mortaldats, terretremols e pestilencies terrenals segons que clarament apar en la part judiciaria de reuolucions dels anys mundanals. 10 15

Axi mateix per la dita sciencia segons la part de les *natiuitats* e de les *reuolucions* d'aquelles, se seguexen als homens tots los accidents particulars del dia de lur natiuitat fins a la mort consequents los actes corporals. E per aquesta sciencia segons la part de *questions* pot saber l'om los seus sdeueniments temporals e ab la part de les *elections* pot aconseguir fortunes e fugir a infortunis celestials, per les quals coses entre les sciencies naturals aquesta es al hom de maior utilitat car lo seu enginy ne pren molt gran acuhiment e lo enteniment marauellos clarificament e lo seyn acabat reposament. E per so per Reys, filosofos e grans senyors es amada, cercada e investigada antigament car les influencies celestials en tal saber han inclinats aquells naturalment. 20 25

Considerant aquests principis Nos en Pere per la gracia de Deu Rey de Arago, de Valencia, de Mallorca, de Sardenya, de Corsegua, Compte de Barchinona, de Rossello e de Cerdayna, Sentints nos esser inclinats a natura en amar, sercar e inuestiguar sciencies e en special de les Steles, e per actes e affers consaguent nostre regne personalment no ayam pogut entendre en prouar los mouiments dels corsos celestials per socor en la major part de nostre temps ayam agut entendre en fets 30

1, filosofia : B, phisica. || 3, natural : B, naturalment. || 10, regismes : B, regiment. || 13, epidemies : A om. || 13, mortaldats : B, mortalitats. || 23, acuhiment : A, augment.

cauallariuols e militars per deffensar e mantenir nostres Regnes. E sabent que la part judiciaria della sciencia delles stelles supposa los vers mouiments dels corsos celestials, e los mouiments liurats per los Antichs Philosophs sien al dia de uuy lunny de veritat, Nos volent liurar e demostrar a aquells que apres de nos vendran los vers mouiments dels corsos celestials, hauem cercat dels pus suficients e mes aptes homens que auem poguts atrobar que complissen nostre voler en cercar ueritat en les dites nostres consideracions.

E com en la sciencia dels mouiments celestials no ayam trobat pus sufficient hom al nostre parer com mestre Pere Gilbert eligim aquell en prouar los dits mouiments. E lo dit Mestre Pere ab struments geometricals axi com grans armillas migañeras e cominals com ab grans cadrants e instruments liurats per lo bon Tholomeu ha inuestigat e verificat tots los lochs vertades de les steles fixas segons lur longitud, latitut e magnitut, e tots los vers lochs de les planetes e lurs auges e lurs latituts al mig jorn de la nostra ciutat de Barchinona. E segons que troba les steles fixes al orizont de la dita ciutat si les posa ab lurs ymatges en una gran spera la qual ha VII palms de diametre la qual tenim en lo nostre palau en la dita ciutat. E comensa almanach e taules al mig jorn de la dita ciutat e per mort del dit senyor mestre Pere entreuinent romas no complit.

E com no trobassem home lo pus sufficient segons la intencio del dit mestre Pere per complir lo dit almanach e taules com en Dalmau Planas dexeble del dit mestre Pere, elegim lo dit Dalmau per complir ço quel dit mestre Pere hauia comensat, lo qual Dalmau compli e perpetua lo dit almanach e compli les dites taules al mig jorn de la dita ciutat nostre de Barchinona, la longitud de la qual del ver occident es 33 graus e la latitut de la linea equinocial 41 graus.

E com aquells mouiments del dit almanach e taules sien segons la nona spera segons la qual la major partida dels cristians fan lurs judicis, e molts arabs e jueus e homens d altres sectes comunament fan lurs judicis segons la octaua spera e comfien de les rael dels antichs filosofos, volent competir a totes nacions segons so que hauem atrobàt per propies investigacions en nostre almanach e en nostres taules e segons les rahels dels antichs astrologiants, hauem cercada manera per la qual ab las rahels dels antichs filosofos poden esser igualats los vers mouiments de les planetas e los eclipsis breument e sens gran treball. E com hauem fetas taules a la nostra era al mig jorn de la dita nostra ciutat de Barchinona, e per asso affer e complir hauem elegit lo pus sufficient hom al nostre parer lo hauem pogut trobar ço es mestre Jacob Corsuno jueu d Espanya. Lo qual ha preses rael dels mes e pus aprouats astrologiants que ha pogut trobar en son temps. E ha feytes les taules següents ab las quals facilment e leugera se poden saber e hauer tots los vers mouiments dels corsos celestials e los eclipsis

4-5, demostrar: B, mostrar e desliurar. || 10, mestre: B, maestre. || 10, Gilbert: A, en Gilber. || 18, palms: A, pals. || 19, ciutat: B, add. de Barchinona. || 24, Planas: A, Palmes. || 25-26, e perpetua ... compli: B om. || 32, comfien: A, confiant. || 41, Corsuno: A, Corsono.

segons la [8^a e 9^a] spera e moltes d altres utilitats aixi com clarament appar en los canons de les dites taules, los quals canons son 13.

¶ *Capitol primer com se trahen les unes eras de altres e com sabras les feries dels anys e dels mesos.*

¶ *Capitol Segon es dels migs mouiments de totes les planetas e en qual manera se deuen leuar a aquell temps que voltrets e en qual manera se deuen egualar les ciutats en aquells que son mes orientals o occidentals de la ciutat de Barchenona.*

¶ *Capitol terç, sera com s eguala lo mouiment dels accessos e dels recessos e de sa equacio e los auges de les planetas.*

¶ *Capitol 4 sera com se eguala lo sol e per saber sa declinacio e sa altitud meridiana de cascun die e saber la sua ombra.*

¶ *Capitol 5 es per saber l agualament de la luna e de son drago e sa latitut.*

¶ *Capitol 6 es per saber l egualament de les 5 planetes.*

¶ *Capitol 7 es per saber la retrogradacio e la directio de les 5 planetas e lurs mouiments.*

¶ *Capitol 8 es per saber l arch del die e de la nit e les hores directes e lurs graus de les ineguals e de egualar los dies ab lurs nits.*

¶ *Capitol 9 es per saber l asendent al mig cel de les hores passades del die e de la nit e en egualar les 12 cases.*

¶ *Capitol 10 es per egualar la conuersio e la opposicio del sol e de la luna.*

¶ *Capitol 11 es per saber la diuersitat de la luna en longitud e en latitut.*

¶ *Capitol 12 es per egualar los eclipsis axi solars com lunars.*

¶ *Capitol 13 es per saber les reuolucions dels anys del mon e de tota res que haia comensament.*

CAPITOL PRIMER COM SE TRAHEN LES UNES ERAS DE LES ALTRES E COM SABRAS LES FERIES DELS ANYS E DELS MESOS.

Quant tu hauras sabuts los anys e los meses e los dies de la era del rey en Pere d Arago e volras saber la era arabica, entraras ab los anys passats de la era del Rey en Pere en la taula dels anys e pendras ço que trobaras en son endret dels anys arabichs els dies, els menuts e scriuras los, puys entraras en los meses passats e pendras ço que trobaras en son endret dels dies e scriuras los ab los altres dies que ia haujes scrits e sobra tot asso ajustaras los dies del mes en que stas

3, Capitol primer: A, Lo primer canon es... y omite en los 12 siguientes la palabra capitol. || 14, latitut: A, altitut. || 17, mouiments: A, latituts. || 18, directes: A, drets. || 22, conuersio: B, conuiccio. || 27, del mon. Los textos hebraico y latino add.: y los años de las natiuidades. || 31, Quant: B, com. || 37, asso: B, aço tot. || 37, stas: A, seras.

e comensaras ajustar los menuts ab los menuts e si trobaras en ells 30 o mes fe de 30 i die e si hauras menys de 30 lexalos, puyas ajustaras dies ab dies e si basten a 354 dies faras dells i any e ab aço que t romandra entraras en la taula dels mesos arabichs e cercaras comtant gran e menor d'aquell que tu has e minuar l as dels dies que has scrits e lo romanent sera dies del mes arabich en que estas e la sonma tota daço sera la era arabica que demanas.

Si vols saber les feries dels anys arabichs e dels seus mesos, entra ab los anys arabichs ab l any en que estas en la taula de les feries e prenets la feria que trobar ets en son endret a escrijuts la. E axi entraras ab lo mes en que estas e pendras la feria que trobaras endret e ajusta las ab las altras feries que scrius. E si seran totes ajustades 7 o mes o menys, traune 7 aytantes vegades com poras. E aço que restara sera la feria comensant al diumenge.

Item si vols trer la era del Rey en Pere de la era arabica entraras ab los anys arabichs passats en la taula dels anys e pendras ço que trobaras en son endret dels anys, mesos, dies e menuts e scriuras ho apart. E puyas entra en lo mes arabich passat en la taula dels mesos arabichs passats e pendras ço que trobaras endret e ajustar ho has ab los dies que scriuist e ajustaras a tot aço los dies passats del mes arabich en que estas. E comensa a ajustar los menuts e faras de 60 i dia e si hi havia menys de 60 lexals. E axi ajustaras los dies ab los dies e faras de 30 dies i mes e ajustaras los mesos ab los mesos e faras de 12 mesos i any e estojaras lo romanent e minuaras per cascun any que hauras tret dels mesos 5 dies. En entraras ab los mesos complits que tens en la taula del minuament e pendras lo comte que trobaras en son endret e minuar las dels dies que tens si ni sobren, si no minuar los has dels mesos e so que restara dels anys mesos e dies sera la era del Rey em Pere d Arago. E quant hauras 751 o mes dels anys arabichs ajustaras tots temps 30 dies.

Item si vols saber les feries dels anys e mesos pendras los anys del Rey en Pere ab l any en que estas e diuisir los has per 28 e ab lo romanent entraras en la taula de les feries del Rey en Pere e ço que trobaras endret d'aquell mes hon entraras sera la feria.

E si vols trer la era del Rey en Pere de la era de Jhesu-Christ minuaras de la era de Jhesu-Christ 1320 anys e lo romanent sera la era del Rey em Pere d Arago començant al mes de març.

Item si per la era del rey en Pere volras saber la era de Jhesu Christ ajustaras sobra la era del Rey en Pere 1320 e so que resultara sera la era de Jhesu Christ.

3, basten: B, abastara. || 12, scrius: A, scriuist. || 13, mes: A, pus. || 14, diumenge. *Todo este apartado aparece en los textos hebraico y latino al final del capítulo.* || 22, de 60: A om. || 28, anys: B om. || 29, arabichs. *Los textos hebraico y latino son más explícitos en cuanto a estas cantidades: 751, 781, 811, 841.* || 35-36, minuaras ... Jhesu-Christ: B om. || 37, començant al mes: B om. || 39, resultara: A, sobrara. || 40. *El ms. catalán es deficiente del texto final de este capítulo.*

CAPITOL SEGON ES DEL MIG MOUIMENT DE TOTES LAS PLANETAS E EN QUAL MANERA SE DEUEN LAUAR A AQUELL TEMS QUE VOLRAS E EN QUAL MANERA SE DEUEN PER EGUALAR LES CIUTATS EN AQUELLS QUE SON MES HORIZONTALS O OCCIDENTALS DE LA CIUTAT DE BARCHENONA.

Sapies que les rael dels migs mouiments de las planetas que son posadas en aquestas taulas foren posades al mig die del dissapte que fo abans del diumenge. Lo qual diumenge fo lo primer die de mars del primer any de la era del Rey em Pere d Arago. E per aço seran tots los migs mouiments de les planetas de mig die a mig die. E aquestas rael foren preses al mouiment de la 8 spera hon stan les steles e las figures visibles á nostros ulls. E aço sobre lo meridia de Barchenona al qual loch se leua lo pol septentrional 41 graus e la sua longitut de ponent 33 graus.

E si vos volets lauar alcun mig mouiment apres les rael que son posades en aquesta taula e sera lo temps que volrets entre les rael e ls 40 anys primers, entrarets ab los anys que hauets en la taula dels anys e pendrets so que trobarets en dret de signes, graus e menuts e guardar los ets. E en apres entrarets ab los dies del mes en que stats en la taula dels mesos e pendrets ço que trobarets en dret de signes graus e menuts així com desus fahes e posar ho ets ab so que dessus es scrit. E axí mateix entrarets ab hores e menuts de hores sin hauets e pendrets ço que trobarets en dret axí com dessus es dit. E sobre tot ajustarets la sua rael e posarets tota vegada signes deus signes e graus deus graus e menuts deus menuts e segons si ni haura deus segons. E primer ajustarets segons ab segons e de 60 farets i menut, lo qual menut ajustarets ab los altres menuts, e so que restara dels 60 segons restara en son loch. Axí mateix farets de 60 menuts i grau lo qual posarets ab los altres graus e ço que romandra de 60 lexarets en son loch e de 30 graus farets i signe e ço que restara de 30 avant lexarets en son loch e aquell signe posarets ab los altres signes. E de 12 signes farets una reuolucio la qual ira fora que no la scriurets en negun loch e aço que restara de 12 lexarets en son loch. E si no resta res posats hi 0 e aytal en los graus e menuts e segons. E ço que de tot aço restara en signes graus e menuts e segons sera lo mig mouiment de la planeta al temps que pres hauets en la ciutat de Barchenona en la 8 spera.

E si lo temps en que leuarets quest mouiment sera apres de 40 anys de la era del Rey en Pere no us hi cal ajustar rael al mig mouiment que leuarets.

E si serets en altra ciutat fora de Barchenona hauets a saber la longitut de cascuna e [restar] la menor dela major e ço que restara veurets quina part es de 15 que son graus d una hora equal. E sapiats com se mou la planeta en aquell temps en son mig mouiment. E aço

3-4, les ciutats ... Barchenona: A, en cascuna ciutat que sera mes horientall o occidentall que Barchenona. || 5, de las planetas: A, om. || 13, 33; B, 43. || 15, posades: A, passades. || 18-20, guardar los ... menuts: A om. || 21, es scrit: A, hauets escrit. || 30, signes: A om. || 32, e aço ... loch: A om. || 37, de la era: A om.

ajustarets al mig mouiment de Barchenona, si sera menys la longitut de Barchenona e minuar las si sera major la longitut que Barchenona e ço que [sera] sera lo mig mouiment de la planeta en aquell loch que volets.

5 CAPITOL TERÇ SERA COM SE EGUALA LO MOUIMENT DELS ACCESSOS Y RECESSOS E DE LA SUA EQUACIO E DELS AUGES DE LES PLANETAS.

Si volets saber si es lo punt del cap de Aries en la 8 spera oriental al punt del cap de Aries en 9 spera occidental leuarets lo mouiment del cap de Aries al temps que volreys axi com hauem dit damunt e veurets : si lo mouiment sera de 1 graus a 6 signes sera lo punt del cap de Aries en la 8 spera oriental al punt del cap de Aries en la 9 spera. E per esta raho sera abans lo punt de la 8 en occident que lo punt de la 9. E axi mateix en orient. E si sera lo mouiment dessus dit de 6 signes entro a 12 sera lo contrari de tot ço que hauem dit; pus entrarets ab aquest mouiment en la taula de la equacio de la 8 spera e prenets ço que trobarets en son endret, puys leuarets lo mouiment de les esteles fixes en aquell temps mateix e ajustar ets lo sobra la equacio de la 8 spera e so que sera, sera la diferencia que es entre la 8 spera e la 9. Si empero sera lo mouiment del cap de Aries menys de 6 signes. E si sera mes de 6 minuaras la equacio e ajustaras lo mouiment de les esteles fixes. E si volets egualar los auges leuarets lo mouiment de les auges axi com dessus es dit e ajustarles ets sobre les auges de las planetas a la era del Rey en Pere e haurets los vers auges en aquell temps que volreys.

25 CAPITOL QUART ES PER SABER COM SE EGUALA LO SOL E PER SABER SA DECLINACIO E SA ALTITUD AL MIG DIE DE CASCUNA VILA, E LA OMBRA DE SA ALTITUD E SA ALTITUD DE SA OMBRA.

Quant volreys saber lo ver loch del sol en cercle dels signes, leuarets son mig mouiment al temps que volreys axi com dessus havem dit dels altres. E ab ell entrarets a la taula de la sua equacio e prenets ço que trobarets en son endret de signes, graus e menuts e aço sera lo ver loch egalat a la 8 spera. E si hauran menuts ab los graus que entrarets, o entraras ab 1 grau mes auant e prenets d aquells graus tal part com son los menuts que hauets de 60 e aço ajustats ab lo loch del sol e haurets lo presisament. E si volets saber lo ver loch del sol a la 9 spera, ajustarets al loch de la 8 spera la equacio de la 8 spera si sera lo mouiment de la 8 spera menys de 6 signes e 1 minuaras si sera mes de 6 e haurets lo seu ver loch a la 9 spera.

3, sera : B, pera || 3, que volets : B om. || 6, volets : A, vols. || 11, esta : A, aquesta. || 13, entro : A, tro. || 19, de 6 : B add, signes || 19, esteles : A om. || 22, vers ... volreys : A om. || 27, dessus : B, damunt. || 27-28, dels altres : A, de les autres. || 31, entraras : B, entrat. || 34, ajustarets : A, ajustaras. || 35, menys : B mes. || 35, el minuaras ... de 6 : B, om.

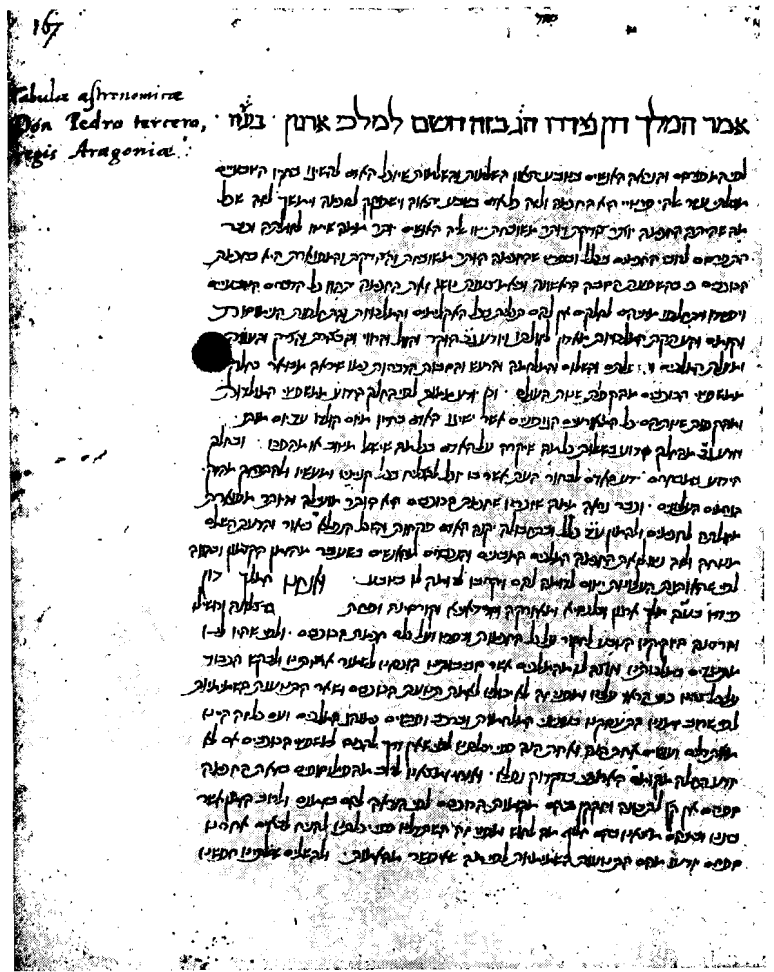

LÁMINA X
Prólogo a las Tablas astronómicas del Rey Don Pedro el Ceremonioso.
(Ms. hebraico n.º 379 de la Biblioteca Vaticana, fol. 167r.)

E si volete saber la declinacio del sol entrarets ab lo ver loch del sol en la 9 spera en la taula de la declinacio del sol e pendrets ço que trobarets en son endret e aço sera la declinacio del sol del punt del cap d Aries e de Libra, que son los 2 punts dels equinoctis. E si lo ver loch del sol ab que entrests sera de 1 grau tro a 6 signes la declinacio sera septentrional. E si sera mes de 6 signes sera meridional. E si sera de 1 grau a 3 signes sera septentrional ascendent e si sera de 3 signes entro a 6 sera septentrional descendent. E si sera de 6 signes fin a 9 sera meridional descendent. E si sera de 9 signes entro a 12 sera meridional ascendent. E si vols saber quant pujara lo sol o qual estela volrets saber lo seu cenith, de qual loch vos vullats, minuats la latitud de la vila de 90 graus e ço que restara sera lo que puja lo sol en los punts del equinocci que son los caps d Aries e de Libra, e puys tolretsne la declinacio del sol que dessus hauem dita e ajustar l ets sobre l altitud del sol en los caps dels equinoctials si la declinacio sera septentrional o la minuarets si sera meridional e ço que sera, sera l altitud del sol en lo mig die que demanats. E axi mateix farets ab la lunyaria de la estela en septentrion o en mig die quan volrets saber la sua altitud. E si sera la declinacio del sol o la lunyaria de la stela mes que la latitud de la vila ajustarets sobre la latitud de la vila 90 graus e de tot aço minuarets la declinació del sol o la lunyaria de la estela e ço que restara sera l altitud del sol o de la estela en lo cercle del mig die del loch que demanarets. E si sera l altitud mes de 90 graus minuar l ets de 180 e ço que restara sera l altitud del sol o de la estela en l orizon septentrional de la vila que damanas. E si volete saber l altitud del sol per la sua ombra entrarets ab la ombra que hauets en la taula de la ombra e prenets so que trobarets en son endret dels graus de la altitud e posa la apart. E si sera la ombra ab que entres dreta, aquella altitud que pendrets sera l altitud del sol. E si sera la ombra corba minuarets l alteza dessus dita de 90 e ço que restara sera l altitud del sol. E si vos hauets altitud sabuda e volete saber la sua ombra dreta, entrats ab la altitud en la línea de la altitud e prenets ço que trobarets en son endret de la ombra e aquella ombra sera la ombra de la altitud que demanarets. E si volete saber la ombra torta minuarets aquexa altitud que hauets de 90 e ab lo restant entrarets en la línia de la altitud e la ombra que trobarets en son endret sera la ombra torta. E si volete saber la una ombra per l altre partirets sobre qual vos vullats dellas 144 e axi sta en la ombra segona. E si volete saber quans peus haura la ombra prenets de qual vos vullats de les 5 parts de 9 e ço que exira sera los peus que haura en aquella ombra.

4, equinoctis : A, equinocis. || 5, del sol : A om. || 11, cenith. En la edic. se transcribe cenith. || 11, loch : B, loguar. || 13, tolretsne : B, tirar nets. || 18, quan : B om. || 26, ab : A, en || 28-29, pendrets : A, preses. || 29, altitud : A, altesa. || 35-36, e ab lo restant ... torta : B, ab ço que us romandra pendrets la ombra en sa taula e aço sera la ombra torta e aquelle altitud que haurets. || 37, 144 : B, 195. || 39, 9 : B, 90.

CAPITOL QUINT ES PER SABER LO EGUALAMENT DE LA LUNA E DE SON DRAGO E DE SA ALTITUD.

Quant volras saber lo ver loch de la luna pendras son mig mouiment e son argument e l mig mouiment del sol a la hora que volras, e apres 5 minuaras lo mig mouiment del sol igualat, del mig mouiment de la luna e entrarets ab la lunyaria que es entre ells dos en la taula de la equacio de la longitud e pendras ço que trobaras en son endret de la equacio proporcional a los menuts proporcionalos los quals scriuras a part. Puy veges : si la longitud ab que entrest sera de 1 grau entro a 3 signes o de 10 6 signes fins a 9 signes, ajustaras la equacio sobre l argument. E si sera la lunyaria ab que entrest de 3 signes fins a 6 signes o de 9 signes fins a 12, minuaras la equacio del argument e la donchs hauras l argument igualat. Apres entraras ab aquest argument ab la taula qui es intitulada «taula de la equacio de la luna ab son argument» e pendras ço que tro- 15 baras en son endret de la equacio senar e guardar las a part. Axi mateix pendras ço que trobaras en son endret de la equacio de propior e multiplicar l as per los menuts proporcionalos que trobes damunt, e pendras d aquesta equacio la part proporcional de 60 segons que son los menuts proporcionalos e ajustar l as tostemps ab la equacio senar que damunt 20 estogest. E si sera l argument igualat mes de 6 signes ajustaras la equacio al senar adequat ab lo mig mouiment de la luna. E si sera menys de 6 signes minuaras la equacio ab lo mig mouiment de la luna e hauras lo ver mouiment de la luna igualat en la spera. E si vols tornar a la 9 spera feras axi com diguem dessus del sol.

25 Si vols saber lo ver loch del cap del drago leuaras lo mig mouiment del cap del Drago a la hora que volras e aço sera lo ver loch del cap del drago a la 8 espera e la coha sera en son opposit.

Si vols saber la latitud de la luna minuaras lo ver loch del drago del ver loch de la luna e so que restara sera l argument de la latitud. 30 A ab aquest entraras a la taula de la latitud de la luna e pendras ço que trobaras en son endret e aço sera la latitud de la luna a la hora demanada. E si vols saber si es septentrional o meridional, pujant o deuant axi com dixem dessus del sol, trobar ho has en lo capitol de la declinacio del sol.

35 CAPITOL SISÉ ES COM SE DEUEN EGUALLAR LES SINCH PLANETAS LEUGERAMENT.

Si vols egualar les tres planetes sobiranes, ço es Saturnus, Jupiter e Mars, pendras lo seu mig mouiment e lo mig mouiment del sol a la

2, de : A, a || 3, Quant : B, Com || 5, igualat : A om. || 9, veges : B, veias. || 15, senar : A, sanar. || 16, propior : B, longior. || 20, estogest : B, astrogest. || 20, mes : B, menys. || 20, ajustaras : B, minuaras. || 21, al senar adequat ab lo : B om. || 22, menys : B, mes. || 22, minuaras : B, ajustaras. || 22, ab lo mig mouiment de la luna : A om. || 26, lo : B, lo dit. || 27 del Drago : A om. || 27, sera A om. || 28, vols : B, volets. || 29, ver : A om. || 33, trobar ho has : A, trobar : ets ho. || 35, com se deuen : B, fer saber || 35-36, leugerament : A om. || 37, vols : B, volets saber.

hora que volras e entraras ab qual te vullas mouiment d aquellas en la taula de la equacio del seu mig mouiment, e pendras ço que trobaras en son endret de signes, graus e menuts e aço sera lo mig mouiment equalat. E axi mateix pendras ço que t vendra endret dels menuts proporcionalos e sapies si seran de propior o de longior, d aço que esta 5 scrit damunt los menuts e guardar los has. Apres minua lo mig mouiment equalat que guardest del mig mouiment del sol e ço que restara sera argument equalat. Apres entraras ab aquest argument en la taula de la equacio de les 3 lunyaries del epicicle d aquella planeta e pendras ço que trobaras en son endret de la equacio migana tostemps e guardar 10 l as. Apres sapies si los menuts proporcionalos que guardest son de propior o de longior. E si seran de longior pendras ço que trobaras endret del argument de la equacio de longior. E si seran de propior pendras ço que sera endret del argument de la equacio de propior. E multiplicaras la una de la equacio que presist de la longitud propior per los 15 menuts proporcionalos que presist o pendras de la equacio la porcio dels menuts a 60. Apres sapies que si son los menuts meridionalos de propior affigiras ço que haguist del multiplicat sobre la equacio migana. E si son de longior minuar l as de la equacio migana e hauras la equacio equalada. Apres sapies : si l argument equalat ab que intrest es menys 20 de 6 signes, affigiras la equacio equalada sobre lo mig mouiment equalat. E si es l argument mes de 6 signes, minuaras la equacio equalada del mig mouiment equalat, e ço que sera apres del afigiment o del minuiament sera lo ver loch de la planeta en lo cercle dels signes.

E si vols egualar Venus o Mercurius, sapies que los lurs mig moui- 25 ments son lo mig mouiment del sol e los lurs arguments pendras de las lurs taulas. E quant los volras egualar traaras lo mig mouiment e l argument de qual te volras d ells en aquella hora que volras. E entraras ab lo mig mouiment del sol en la taula de la equacio del mig mouiment del qual te volras d ells, e pendras so que trobaras en son endret de signes, 30 graus e menuts, e dels menuts proporcionalos axi com te dixem a les tres sobiranes. Apres sapies la diferencia que es entre lo mig mouiment del sol primer a que intrest e lo mig mouiment segon equalat. E si sera la diferencia al mig mouiment del sol primer efigiras la diferencia sobre l argument. E si sera la diferencia al mig mouiment segon equalat 35 minuaras la diferencia del argument e hauras lo mig mouiment equalat, e l argument axi mateix equalat, e faras lo sobreplus de la equacio axi com te dixem en les tres planetas sobiranes.

CAPITOL 7. EN QUAL MANERA PODRAS SABER LA RETROGRADACIO E LA DIRECTIO DE LES 5 PLANETAS E LURS LATITUTS. 40

Si vols saber si es la planeta drete o retrogradant sapies los menuts proporcionalos que prengues si son de propior o de longior. E si seran

7-8, e ço ... equalat : A om. || 14, propior : B, longior. || 15, presist : B, prenguest en. || 17, meridionalos : A om. || 20, equalat : B om. || 33, ... e lo mig mouiment. Este pasaje aparece algo alterado en los dos mss. || 37, axi mateix : B om. || 41, vols : B, volets. || 41, sapies : B, sapiats. || 42, prengues : A, preses.

de longior sapies que la planeta sera en la meytat sobirana del cercle de son auge. E si seran de proprior sapies que la planeta sera en la meytat jusana del cercle de son auge. E com sabrets que la planeta es en la meytat sobirana podets saber la sua directio e la sua retrogradacio per
5 la estacio dels auges. E si sera en la jusana sabrets les per las estacions del opposit. E en apres sapiats l argument daquela planeta igualat si es mes de la estacio prima e menys que la segona la planeta sera retrogradant. E si sera menys que la stacio primera e mes que la segona la planeta sera dreta. E si l argument sera igual ab la estacio prima la planeta sera prop de la retrogradacio. E si sera igual ab la estacio segona la planeta hix de la retrogradacio e es prop de la directio.

Si vols saber la latitut de qual te vullas planeta de les sobiranas minuaras son auge del seu mig mouiment igualat e hauras son centre igualat, puys affegiras sobre lo centre de Saturn equalat 50 graus. E minuaras sobre lo centre equalat de Jupiter 20 graus e a Mars non aminuaras ne ajustaras res. E puys entraras ab lo centre de qual te vullas en la taula de la latitud e pendras ço que trobaras en son endret de la porcio e escriuila a part, e veges si es septentrional o meridional. Apres entra en l argument equalat de la planeta de que vols la latitut en la taula de
20 la latitut en aquella part que trobest la proporcio e pren ço que trobaras en son endret de la latitut e multiplicar l as per los menuts proporcionals o pren la part proporcionall de 60 segons los minuts que deuant escriuist e aço sera la latitut d aquella planeta en aquella part que presets septentrional o meridional. E si sera la latitud septentrional e l argument engualat de la planeta menys de 3 signes sera septentrional assendent. E si sera l argument mes de 6 signes sera septentrional dessendent. E si sera la latitud meridional e l argument equalat menys de 6 signes sera meridional descendent. E si sera mes de 6 signes sera meridional assendent.

E si vols saber la latitut de Venus e de Mercuri entraras en lo ver
30 loch del sol en la taula de la latitud de vn d ells e pren ço que trobaras en son endret de los minuts de la reflexio longior. E si sera en la meytat septentrional de la taula deu se minuar. E si sera en la meytat meridional de la taula deuse ajustar e scriu de qual d ells es e puys entraras ab l argument equalat de qual te vullas en sa taula. E pendras ço que
35 trobaras en son endret de la lunyaria migana e de sa reflexio. E sapies si seran los minuts proporcionals que guardest en la meytat septentrional pren de la reflexio longior la part proporcionall de 60 e ço que exira minuar l as de la lunyaria migana. E si los minuts proporcionats seran en la meytat meridional pendras de la reflexio longior la part proporcionall dels minuts que guardest á 60 e aço ajustaras á la lunyaria mijana. E ço que será apres del ajustament o del minuament sera la lunyaria migana equalada. Apres ajustaras al ver loch del sol los seus arguments equalats. E si la latitud sera de Venus ajustaras sobre tot 9 signes e a Mercuri 3 signes puys entraras ab ço que hauras en la taula de sa latitud

5, la estacio dels auges : A, las estacions del auge. || 12, latitut : B, altitud. || 18, veges : B, veras. || 19, latitut : B, altitud. || 23 latitut : B, altitud. || 27, 6 : B, 9. || 34, vullas : A, volras. || 42, ajustaras : A, ajusta.

e pendras ço que trobaras en son endret dels minuts proporcionals de la reflexio proprior e multiplicarlos has per la lunyaria migana equalada que guardest e ço que hauras sera la latitud primera. Apres sapies si ab
5 aço que entrest es menys de 3 signes, o sia de 9 signes tro a 12 signes la latitud primera sera septentrional. E si sera de 3 signes entro a 9 signes la latitud primera es meridional.

E si la latitud sera de Mercuri ajustaras al ver loch del sol 6 signes. E si sera de Venus no y ajustaras res. Apres entraras ab ço que hauras e pendras ço que trobaras en son endret dels menuts proporcionals de la reflexio proprior e ajustaras en aço 2 graus e mig si sera de Mercuri.
10 E si de Venus no y ajustaras res e aço sera la latitud 2 e guardar l as. E sapies la part de la latitud axi com hauem dit. E si sera la latitud primera e 2 d una part ajustar las has. E si la una sera d una part e l altra d altre minua la minor de la major e ço que romandra sera la latitud e d aquella part on sera ço que roman. E es ops que quarts
15 lur latitud a cap de 10 dies e si trobaras la latitud que crescha sapies que es ascendent en la part d on has presa la latitud e si sera minuant sera descendent en aquella part.

CAPITOL 8. PER SABER L ARCH DEL DIE E DE LA NIT E LES HORES DRETAS E LS GRAUS DE LES INEGUALS E DE EGUALAR LOS DIES AB LURS NITS. 20

Quant tu volras saber l arch del die a qual grau te vullas entre ab lo grau del sol en la 9 spera en la taula de les ascencions de la vila que volras e pren so que trobaras en son endret de les ascencions e posa las a part. Apres entre ab lo oppozit d aquell grau en aquexes assencions matexas e pendras ço que trobaras en son endret e posa ho apart, puys
25 minua les assencions del grau del sol de les assencions de son oppozit e so que romandra sera l arch del die, e minuar l as de 360 e ço que restara sera l arch de la nit.

E si vols saber lo temps de les horas parteix qual arch te vullas per 12 e ço quen exira sera lo temps de cascuna hora. E axi mateix si
30 vols saber las horas eguals per l arch del die o de la nit partiras qual arch d ells te vullas per 15 e ço que exira seran les horas eguals. E poras saber lo temps de les horas no eguals e les horas eguals en altra manera pus leugera d aço que havem dit, e aço es saber que intres ab lo grau del sol en la 9 spera en la taula del temps de les horas e de les horas
35 eguals e pendras ço que trobaras en son endret del temps de les horas e aço sera lo temps de 1 hora d aquest dia o de la nit si entraras ab son opposit. E axi mateix pendras ço que trobaras endret del grau de les horas eguals e aço seran les horas eguals per aquex die, minuar las has de 24 e hauras les horas de la nit.

E si tu vols egualar los dies ab lurs nits entra ab lo grau del sol en

10, e mig : B, e 30 menuts. || 15, ops : A, obs. || 18, en aquella part : A, en la part que has presa la latitut. || 33, no eguals : B om. || 34, es saber : B om. || 41, lurs : B, les.

la 9 spera en la taula de la equacio dels dies ab lurs nits e pren ço que trobaras en son endret dels graus e sapies que una part son de 15, e aço son los graus de una hora equal e ajusta ho sobre les hores equalades e seran diuerses. E si lo minues de las diuerses seran dretas. E les dretes son aquellas de las taulas. E les diuerses son les concurrents. E ab les concurrents leuaras lo ascendent e egualaras las 12 casas.

CAPITOL 9. ES PER SABER L ASCENDENT E L MIG CEL DE LES HORES PASSADES DEL DIE E DE LA NIT E EGUALAR LES 12 CASES.

Quant volras levar l ascendent multiplica les hores iguals passades del die o de la nit per 15 o les hores ineguals per lo temps de una hora d elles matexas e ço que n exira sera so que haura rodat l espera e posa ho apart. Puy entra en lo ver loch del sol en la 9 spera si seran de die o ab son opposit si seran de nit a las assencions de la tua vila e pendras ço que trobaras en son endret de les assencions e ajustar ho has sobre ço que posest apart del rodament de la spera. E si sera mes de 360 minua los ne e ab aço que romandra intraras en la taula de les tres assencions e pendras ço que trobaras en son endret dels graus iguals d aquell signe e auras lo grau assendent per aquexa hora. Puy entra ab aquexas assencions matexas en la taula de les assencions del cercle dret, e pren ço que trobaras en son endret axi com dessus es dit e hauras lo grau del mig cel. E sapies que la casa 7 es oppozit de la primera e la 4 de la 10.

E si vols saber lo centre de les altres cases que restan entre ab lo grau del assendent en les ascencions del cercle dret e pendras ço que trobaras en son endret de les ascencions e posa les apart. Apres pren lo temps de la hora del ascendent e dobla la, e hauras la 6 part del arch del die e minua la de 60 e hauras la 6 part del arch de la nit. E aço si sera de die e aço ajusta sobre les ascencions que posest apart e intraras ab aço que has en las ascencions del cercle dret e hauras lo comta de la segona casa. Apres ajusta sobre les ascencions ab que persist la casa 2, la 6 part del arch de la nit e entra ab aço que has en les assencions del cercle dret e hauras lo centre de la casa 3. E puy ajusta sobre les ascencions ab que persist la casa 3, la 6 part del arch de la nit, e entre ab aço en les assencions del cercle dret, e hauras lo centre de la casa 4. Puy ajusta sobre les assencions ab que sabist la 4 casa, la 6 part del arch del die e intra ab lo que has en las assencions dessus ditas, e hauras lo centre de la 5 casa. [Puy ajusta sobre les ascencions ab que sabist la 5 casa] la 6 part del arch del die. E intra ab lo que has en las assencions dessus dites e hauras lo centre de la 6 casa. Puy ajusta sobre les assencions ab que sabist lo centre de la 6 casa, la 6 part del cercle ó arch del die, e intra ab ço que hauras en las assencions dessus dites, e hauras lo centre de la 7 casa. Puy guarda si la 7 es tal com la primera e la 4 tal com la 10, esta be ta obra, si no n es errat, e adonchs has ta figura complida car la 12 es opposit de la 6, e la 11 de la 5, e la 9 de la 3, e la 8

5 y 6, concurrents : B, corrents. || 6, casas : A, domus. || 9, levar : A, saber. || 18, Puy : A, puig. || 28, comta : B, cercle. || 32, aço : A, que has.

de la segona. E aço es a la 9 spera. E si los vols a la 8 spera faras axi com te manan fer en las planetas.

CAPITOL 10. ES PER EGUALAR LA CONJUNCTIO E LA OPPOSICIO DE SOL E DE LA LUNA.

Quant volras saber aço enguala les 2 lunyaries al mig del 29 die del mes arabich a la conjunctio o a la mitge nit del 14 die a la opposicio ab hores diuersas. E la conjunctio o a la opposicio on haura eclipsi ab hores de les taulas. E engualar as la luna ab l argument primer no pus ab la equacio sanar. E si s ejustaran les 2 lunyaries en 1 minut sapies que aqueixa hora sera la conjunctio o la opposicio. E si haura diuersitat entre ells minua lo menor del major e aço que restara sera la lunyaria que es entre adosos. E intraras ab aquesta lunyaria en la taula de la lunyaria del sol e de la luna e pendras ço que trobaras en son endret de ço que coue a la luna e d aço que coue al sol. Apres guarda si es la lunyaria del sol e ajusta ço que ve de cascuna de les lunyaries sobre son loch engualat. E si sera la lunyaria de la luna minuaras ço que a cascuna de las lunyaries de lur loch engualat. E adonchs hauras lo ver loch de les lunyarias a la hora de la conjunctio e de la opposicio. Apres minua l aux del sol de son mig mouiment e hauras lo seu argument. E entraras ab ell en la taula del mouiment de les lunyaries en vna hora e pren ço que trobaras en son endret del mouiment del sol e posa lo apart. E axi mateix entraras ab l argument de la luna en aquesta taula matexa e pendras ço que trobaras en son endret del mouiment de la luna. E minuaras del mouiment de la luna lo mouiment del sol e ço que restara sera lo conseguint. E entraras ab aquest conseguint al cap de la taula de les hores per egualar lo temps de la conjunctio e la opposicio e ab la lunyaria en la linya comuna en aquesta taula matexa e pendras ço que trobaras en son endret de hores e de minuts e affegir les has sobre la hora que engualest la conjunctio e la opposicio e si sera la lunyaria del sol o la minuaras a la que egualest si será la lunyaria de la luna. E aço que restara apres lo tolliment e l ajustament sera la vera hora de la conjunctio o de la opposicio. Empero com egualaras la opposicio ajusta sobre lo mouiment de la luna 6 signes.

CAPITOL 11. ES PER SABER LA DIUERSITAT DEL SGORT DE LA LUNA EN LONGITUT E EN LATITUT.

Quant tu volras saber la diuersitat de la luna en longitut, sapies l ascendent en la 9 spera a la hora que volras e minuaras del ascendent 90 graus e aço sera l argument del grau del mig cel. E entraras ab asso

12, adosos : A, endos. || 23-24, E minuaras ... del sol : A, E sustreu lo mouiment del sol del mouiment de la luna. || 27, linya : A, linea. || 30, a la que egualest : B om. || 34, del sgort : B om.

en la taula de les assencions del cercle dret e pren ço que trobaras en son endret de les assencions e scriu les apart. Apres entre ab lo ver loch de la luna en la 9 spera en la taula de les assencions del cercle dret e pendras altra vegada les assencions e scriules apart, apres sapies si la luna sera a la part oriental del grau del mig cel minuta les assencions del grau del mig cel de les assencions del grau de la luna. E si sera la luna occidental del grau del mig cel, minua les assencions del grau de la luna de les assencions del grau del mig cel, e ço que restara sera la lunyaria, e partir las per 15, e ço que exira seran horas e ço que romandra menys de 15, multiplicar l as per 4, e ço que exira seran menuts de horas. Apres entre ab aquestes horas e menut nes la taula de la diuersitat del esguart de la luna en longitut e pendras ço que en son endret de horas e menuts e multiplicar l as en lo mouiment de la luna en 1 hora, e ço que exira sera la diuersitat de la luna en longitut. E sapies si sera la luna oriental del grau del mig cel ajustar las diuersitat del esguart de la luna sobre lo ver loch de la luna. E si sera la luna occidental minuar las e hauras lo ver loch de la luna a la vista del ull en lo zodiach.

E si volras saber la diuersitat de la luna en latitut entra ab lo grau del assendent á la hora que volras en la taula dels cenits dels eclipsis solars, e pren ço que trobaras en son endret dels graus del cenit e de sos minuts e scriuras los apart. E sapies la part del cenit segons la rubrica, apres minua lo ver loch del drago del cenit e si no s pot fer ajusta 12 signes al cenit e ab aço que romandra entraras en la taula de la latitud de la luna endreçat e pendras ço que trobaras en son endret de la latitud e scriuras la apart e sapies la part. Apres sapies si sera la latitud e lo cenit tot en una part, e ajustar les has. E si seran diuersas, minuaras la menor de la major, e ço que restara sera la diferencia e romandra en la part on era lo major compte. E si sera la diferencia dita septentrional minuar l as de la latitud de la tua vila. E si sera meridional ajustar l as e hauras la latitud de la vila igualada. E ab aquesta latitud entraras en la taula de la latitud del sol igualada e pendras ço que trobaras en son endret, e aço sera la diuersitat del sguart de la luna en la latitud, e tostemps es meridional. Apres trau la latitud de la luna axi com hauem dit en lo capitol de la equacio de la luna. E si sera meridional, ajustaras la a la latitud de la luna. E si sera septentrional, minuaras la menor de la major, e aço que romandra sera la latitud de la luna en la part d on era lo major comte.

CAPITOL 12. ES PER EGUALAR LOS ECLIPSIS AXI SOLARS COM LUNARS.

Si volets egualar lo eclipsis del sol sapiats la conjunctio que sera de die en lo temps del eclipsi e que sia lo sol pujant sobre l orizon de la vila o loch on seras. E sapias la diuersitat del esguart de la luna en longitut axi com havem dit en son capitol. E si sera la latitud de la luna igualada menys de 34 minuts e 23 segons sera eclipsi e si sera mes no

2, Apres : B, E puy. || 20 cenit : A, cenith.

y haura eclipsi e quant sabras que y pot hauer eclipsi entra ab la latitut de la luna en la linya comuna de la taula dels eclipsis del sol e sobre aquesta taula matexa ab lo aconseguiment de la luna e pendras ço que trobaras ab son endret de la latitud dels dits del diametre e de sos menuts e escriuras los apart. E pren axi matex ço que trobaras endret del conseguitment de les horas e de sos menuts, e minuar los has de les horas de la conjunctio visible, e ço que restara seran les horas on comensara l eclipsi. E ajustaras aquestes horas matexas sobre les horas de la conjunctio visible, e hauras las horas de la claridat, e las horas de la conjunctio visible son les horas del mig del eclipsi.

E si vols saber les horas de la conjunctio visible, parteix la diuersitat del esguart de la luna en longitut sobre lo conseguitment de la luna e ço que exira seran horas de la diuersitat del esguart. E si sera la conjunctio entre l ascendent e l mig cel, minua les horas de la diuersitat del esguart de les horas de la conjunctio. E si sera la conjunctio entre lo mig cel e occident, ajusta les horas de la diuersitat del esguart sobre les horas de la conjunctio visible, e aço que romandra apres del tolliment o del enediment seran las horas de la conjunctio visible, e ço es lo temps del mig eclipsi.

E si vols saber quina quantitat ni eclipsera, entre ab los dits del diametre que has en la taula de les quantitats dels eclipsis solars e pren ço que trobaras en son endret e aço sera la quantitat del eclipsi a la vista del ull. Y si vols saber la color del sol en l eclipsi entraras ab la lunyaria que es entre l sol e el nuu del loch del eclipsi en la taula de les colors del eclipsi e aqui trobaras la color.

E si vols egualar l eclipsi de la luna sapies la opposicio que sera de nit e que sia la luna prop del 1 dels nuus menys de 12 graus e entraras ab la lunyaria que ha entre la luna e el nuu en la taula dels eclipsis lunars e pendras ço que trobaras en son endret de les dues linyes primeres e aço seran los dits e los menuts que eclipsaran del cors de la luna. Axi mateix pendras ço que trobaras en son endret de les linyes segones de les horas e menuts, e aço sera ço que sera del comensament del eclipsi entro a la claretat. E si vols partir per mig, minuaras de la hora de la opposicio visible la meytat d aquestas que hauem dites, e hauras lo temps del comensament del eclipsi tro el migament del eclipsi. E axi matex pendras ço que trobaras endret de la lunyaria que hauem dita de les linyes terceres, e aço sera lo temps que aturara la luna en l escuritat. E tot aço que hauem dit es molt prop de veritat. E si vols saber la color de la luna en l'aclipsi, entra ab la latitud de la luna igualada en la taula dels eclipsis lunars, e sabras la sua color d aço que esta scrit en son endret.

4, dels dits. *La edición transcribió* : dies. || 9, 10 y 11, visible : A om, por homoiotelenon. || 24, nuu : A, nuuell. || 27, nuus. *La edición transcribió* : mins || 28, nuu. *La edición transcribió* min. || 30, cors : A, soll. || 35, migament : B, comensament. || 37-38, escuritat : A, scuradat.

CAPITOL 13. ES PER SABER LES REUOLUCIONS DELS ANYS DEL MON E DE
TOTA RES QUE HAJA COMENSAMENT.

Si aço vols saber entre en los anys del nat o d aquell comensament
de que vols saber sa reuolucio en la taula de les reuolucions e prenets
5 ço que trobaret en son endret de hores e menuts, e scriu los apart. E axi
mateix pendras ço que trobaras en son dret de grans e menuts, e scriuras
los apart. E si hauras anys colligits e escampats faras axi com hauem
dit en lo comensament de nostre libre e ajustaras menuts sobre menuts
e faras de 60 menuts 1 hora, e ajusta los graus e los menuts que has
10 sobre les ascencions del grau del nat o d aquell comensament de que fas
la reuolucio en la sua vila. E pendras l ascendent ab aquestas assencions
axi com hauem dit en lo 9 capitol, e axi mateix les hores e los menuts
que has sobre la era del nat o de la cosa de que fas la reuolucio, e hauras
lo temps de la era de la reuolucio del nat o de la cosa que vols e pots
15 egualar les planetas sobre aquella era. E axi mateix les 12 casas ab l
ascendent que damunt has pres. E desta manera matexa faras ab assendent
de conjunctio gran o migana o quina te vullas o comensament de Rey
o de son semblant.

Aci es pleguen los canons de les taules del Rey em Pere d Arago ab
20 la gracia de Deu e d aci auant posarem les taules ab la sua ajuda. Amen.

Deo gracias.